

ОПШТИНА ЦЕНТАР

**СТРАТЕГИЈА ЗА
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
НА СВОИТЕ ГРАЃАНИ:
2015-2020**

СТРАТЕГИЈА
ЗА
СОЦИЈАЛНА
ЗАШТИТА
НА
СВОИТЕ
ГРАЃАНИ
2015-2020

ОПШТИНА ЦЕНТАР

**СТРАТЕГИЈА ЗА
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА
ГРАЃАНИТЕ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР
2015-2020**

Издава:

Општина Центар

За издавачот:

Андреј Жерновски, Градоначалник

Лектура:

Абакус

Ликовно - графичко обликување:

Бригада Дизајн

Печат:

Пропоинт

Тираж:

500 примероци

Бесплатен/некомерцијален тираж

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

352.08:364.2(497.711)“2015/2020“

СТРАТЕГИЈА за социјална заштита на граѓаните на Општина Центар :
2015-2020. - Скопје : Општина Центар, 2015. - 38 стр. ; 20 см

Фусноти кон текстот

ISBN 978-9989-2370-3-4

а) Локална самоуправа - Социјална политика - Стратегии - Скопје -
2015-2020 б) Скопје - Социјална заштита - Стратегии за развој -
2015-2020

COBISS.MK-ID 98444554

FOUNDATION ФОНДАЦИЈА
OPEN ОТВОРЕНО
SOCIETY ОДШТЕСТВО
MACEDONIA МАКЕДОНИЈА*Изготвувањеито на Стратегијата е
финансиски поддржано од Фондацијата
Отворено општество - Македонија.*

1. Извршно резиме	7
2. Вовед	9
3. Визија	13
4. Принципи и вредности	14
5. Тековни политики социјална заштита во Општина Центар	15
6. Стратешка карта	21
7. Стратешки приоритети и мерки за социјална заштита до 2020 година	23
7.1 Управување со буџетот.....	23
7.2 Развој на капацитетите.....	24
7.3 Обезбедување услуги.....	25
7.4 Задоволни граѓани.....	27
8. Избалансирана карта на показатели на Општина Центар за социјална заштита	28
9. Мониторинг и евалуација	33

- БДП**..... Бруто-домашен производ
- ГС**..... Граѓански сектор
- ЕК**..... Европска комисија
- ЕЛС**..... Единица на локалната самоуправа
- ЕУ**..... Европска унија
- ИКП**..... Избалансирана карта на показатели
- ИКТ**..... Информациско-комуникациски технологии
- ПЕСТ**..... Политичко-легислативна, економска, социјална и технолошка анализа
- РМ**..... Република Македонија
- СВОТ**..... Анализа на јаките и слабите страни, можностите и заканите
- СЗ**..... Социјална заштита
- ФООМ**..... Фондација Отворено општество - Македонија

Во овој стратешки документ се користат термини и изрази кои, во зависност од нивната секојдневна употреба во различни сектори од општеството, можат да доведат до различна перцепција за истите. Заради разбирливост и јасна дистинкција на користените изрази, треба да се имаат предвид следниве појаснувања:

- 1. Социјална заштита** – Според Законот за социјална заштита (2009), во Република Македонија под терминот „социјална заштита“ се подразбира систем од мерки, активности и политики за спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот во текот на животот, како и мерките, активностите и политиките за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост и за јакнење на капацитетите на граѓанинот за сопствена заштита.
- 2. Социјална превенција** е збир на мерки и активности со кои се спречува настанувањето на социјалните ризици, се врши рано откривање и ран третман на граѓанинот изложен на социјален ризик, со цел да се надминат или ублажат штетните последици од изложеноста на социјалниот ризик.
- 3. Институционалната заштита** ги опфаќа правото на оспособување за работно-производна активност и правото на сместување во установа за социјална заштита.
- 4. Вонинституционална заштита**, која се остварува во или преку центарот за социјална работа, го опфаќа правото на: прва социјална услуга на корисниците на социјална заштита; помош на поединец; помош на семејство; домашна нега и помош на поединец и на семејство; дневно и привремено прифаќање и згрижување како помош на поединец и семејство; сместување во згрижувачко семејство; сместување во мал групен дом и самостојно живеење со поддршка.
- 5. Локални социјални услуги** се услуги за социјална заштита и превенција кои ги испорачува единицата на локалната самоуправа, на својата територија, а во согласност со законот.

6. **Општина** е единица на локалната самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје утврдено со закон која преку своите органи, администрацијата и организираниите јавни служби овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон.
7. **Надлежност** е збир на работи од јавен интерес од локално значење, кои Општината – во согласност со законот – има право да ги врши на својата територија и е одговорна за нивното извршување.
8. **Засегнати граѓани** – целни групи граѓани кои имаат потреба од одредени видови социјална заштита.
9. **Здруженија на граѓани** – организациите регистрирани во согласност со Законот за здруженијата и фондациите.
10. **Стратешка мапа** (од англиски Strategic Map) – логичка структура која покажува логична причинско-последична поврзаност меѓу стратешките приоритетни цели.
11. **Избалансирана карта на показатели, ИКП** (од англиски Balance Score Card), е систем за стратешко планирање и управување кој се користи во бизнисот, јавниот сектор и во непрофитните организации.

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Општина Центар започна процес на стратешко планирање во областа на социјалната заштита со кој се идентификуваа сегашните и идните потреби на заедницата и врз основа на тоа се дефинираа визијата, вредностите, целите и стратегиите преку кои ќе се задоволат потребите на заедницата. Резултат на тој комплексен процес е Стратегијата за социјална заштита граѓаните на Општина Центар, која го опфаќа периодот 2015-2020 година. Стратегијата содржи дефинирана визија за развојот на социјалната заштита во Општината Центар, како и водечките принципи за нејзина имплементација и стратешките приоритети и мерки за постигнување на зацртаната визија. Целата стратегија е обликувана на тој начин што во себе обединува четири различни погледи и почетни позиции, заедно со сите врски и корелации меѓу нив, поврзувајќи се со визијата на Општината. Тоа се перспективите: *Задоволни граѓани* (што очекуваат граѓаните од Општината), *Обезбедување услуги* (кои внатрешни процеси треба да бидат воведени), *Развој на капацитетите* (едукација на вработените и организациски раст) и *Управување со буџетот* (како да се финансираат активностите).

Сите елементи на Стратегијата се обединети и систематизирани во Избалансирана карта на показатели (ИКП),¹ документ кој ги обезбедува приоритетните цели, клучните показатели за нивно постигнување, целните вредности кои Општината сака да ги постигне, како и мерките и иницијативите кои треба да го обезбедат нивното постигнување. Доследното следење и реализацијата на мерките и иницијативите содржани во документот од страна на Градоначалникот, општинската администрација и Советот на општината, како и соодветната финансиска поддршка, ќе обезбедат постигнување на визијата и доверба во посветеноста, транспарентноста и ефикасноста на Општина Центар за социјална заштита на своите граѓани. Визијата на Општина Центар кога станува збор за социјалната заштита на граѓаните во периодот 2015-2020 гласи:

¹ Kaplan, R. and Norton, D., The Balanced Scorecard, Measures that Drive Performance, Harvard Business Review (1992)

Социјалната заштита во Општина Центар се имемели на навремена, праведна, ефективна и транспарентна испорака на општинските социјални услуги која придонесува за социјална еднаквост меѓу граѓаните.

Стратешките приоритети на Општината во секоја од перспективите се:

■ **ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ:**

- **ЗГ1:** Испорака на услуги ориентирани кон потребите на ранливите групи граѓани;
- **ЗГ2:** Воспоставување локален социјален дијалог заради партиципативност и транспарентност во испораката на услугите.

■ **ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ:**

- **ОУ1:** Зајакнување на поврзаноста на Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата во рамките на самиот сектор, со останатите релевантни сектори и со Советот на Општината;
- **ОУ2:** Успешно координирање на Општината и на општинските органи со сите надворешни засегнати страни;
- **ОУ3:** Спроведување навремена и транспарентна испорака на услугите.

■ **РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ:**

- **РК1:** Подигнување на знаењата и вештините на вработените во Одделението заради ефективно управување со процесите од социјалната заштита;
- **РК2:** Користење на знаењата и на капацитетите од локалните заедници.

■ **УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ:**

- **УБ1:** Зголемување на обемот на вонбуџетските средства заради имплементирање зголемен обем на активности;
- **УБ2:** Континуирано висок степен на транспарентност и партиципативност при буџетирањето на средствата за социјална заштита.

Стратегијата за социјална заштита на граѓаните на Општина Центар за периодот 2015 – 2020 година е усвоена од страна на Советот на Општина Центар во април 2015 година.

ВОВЕД

Социјалната заштита е дејност од јавен интерес што е од особено значење за граѓаните на Република Македонија, затоа што со неа се дефинира системот на политики, мерки и активности со кои треба да се спречат и да се надминат основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот во текот на животот, да се намалат сиромаштијата и социјалната исклученост во земјава и да се зајакнат капацитетите на граѓанинот за сопствена заштита. Овој систем се остварува преку стручна работа во установите за социјална заштита, спроведување на развојни програми, стручно усовршување на работниците, следење на појавите и планирање на работата, водење евиденција, спроведување надзор, како и истражувачка работа во оваа област. Покрај мерките за социјална заштита на граѓаните, грижата на државата за спречување на настанување на социјален ризик се остварува и преку преземање мерки во даночната политика, вработувањето, политиката за стипендирање, домување, заштита на семејството, здравство, воспитание и образование и во други подрачја.

Носители на социјалната заштита во Република Македонија се централната власт, преку Министерството за труд и социјална политика, и единиците на локална самоуправа. И покрај тоа што социјалната заштита како надлежност е децентрализирана уште со Законот за локалната самоуправа во 2002 година („Службен весник на РМ“ бр. 5/02, 2002), а потоа и со Законот за социјална заштита од 2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 2009), само мал број општини во Република Македонија собраа храброст сериозно да ѝ се посветат на оваа клучна дејност. Општината Центар, како сериозен јавен субјект кој останува верен на заложбата да биде со своите граѓани и во време на економска и финансиска криза којашто владее и на национално и на меѓународно ниво, реши социјалната заштита да ја вброи меѓу стратешки приоритетните области на кои ќе им се посвети во периодот 2015-2020 година.

Резултат на таа заложба е овој документ наречен „Стратегија за социјална заштита на граѓаните на Општина Центар“. Тој се однесува на градењето на визија, утврдувањето на приоритетите и мерките за заштита на локалното население од социјалните ризици, преку испорака на општински услуги во општинските институции, и тоа, по пат на воспоставување партнерства со другите фактори од јавниот, приватниот и од граѓанскиот сектор.

Во процесот на изработка на оваа стратегија беа обезбедени сеопфатен пристап и активно учество на членовите на Советот и општинската администрација. Имено, процесот беше претходно поткрепен со серија обуки за: (1) претставниците на локалната самоуправа (обука за стратешко планирање, со користење Избалансирана карта на показатели, партиципативно креирање политики, финансирање од фондовите на ЕУ и комуникациски стратегии); (2) граѓанските организации (обука за подобро разбирање на општинските надлежности, фондовите на ЕУ и политиките за антидискриминација) и (3) училиштата (обука за демократско управување, социјална правда и развивање на училишни планови). На процесот на стратешко планирање му претходеше изработка на сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината, која беше реализирана преку прашалници и интервјуа со сите засегнати страни од општинската администрација и претставници на ЗГ, како и анализа на постојните релевантни документи.² Во процесот на изработка на Стратегијата беа земени предвид сите постојни стратешки документи за политиките за социјална заштита на локално, регионално и на национално ниво. Процесот продолжи со организација на три јавни расправи, со цел да се обезбедат отворена дебата и усогласување на политиките и предложените стратешки приоритети и мерки, како и да се зголемат чувството на сопственост во однос на изготвената стратегија и фокусираноста и одговорноста во процесот на нејзината имплементација. Стратешкото планирање се базираше на користењето на моделот Избалансирана карта на показатели и се состоеше од:

² Извештај за тековната состојба во Општина Центар (Образование, Социјала, Социјална заштита и Соработка со граѓанскиот сектор), ФООМ, мај 2015

- обуки за засегнатите страни;
- сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината во областа социјала;
- теренско истражување за задоволството на граѓаните од локалните услуги во Општината;
- анализа на засегнатите страни;
- ПЕСТ-анализа;
- SWOT/TOWS анализа;
- формулирање на визија;
- идентификување на принципите и вредностите;
- одредување на стратешките приоритетни цели;
- изработка на стратешка карта;
- дефинирање на клучните показатели на изведбата;
- одредување на целните вредности за секој клучен показател на изведбата;
- идентификување на мерките и активностите за постигнување на целните вредности;
- изработка на Избалансирана карта на показатели;
- изработка на нацрт-верзија на Стратегијата;
- јавна расправа и
- донесување на Стратегијата од страна на Советот на Општината.

Стратегијата ќе биде придружена со акциски план, кој ќе ги разработи конкретните активности и ќе придонесе во насока на исполнување на утврдените мерки и иницијативи во насока за постигнување на визијата на Општината.

Законска обврска е оваа стратегија да биде дадена на мислење во Министерството за труд и социјална политика, во согласност со одредбите од членот 11 од Законот за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 2009).

ВИЗИЈА

Визијата на Општина Центар за развој на социјалната заштита до 2020 година е:

Социјалната заштита во Општина Центар се темели на навремена, праведна, ефективна и транспарентна исорака на општинските социјални услуги која придонесува за социјална еднаквост меѓу граѓаните на Општината.

Оваа визија подразбира заштита на ранливите групи граѓани преку воведување услуги за задоволување на нивните потреби и преку воспоставување локален социјален дијалог заради партиципацивност и транспарентност во исораката на услугите. Реализацијата на овие потреби на граѓаните ќе се врши преку навремена и транспарентна исорака на услугите, зајакнување на поврзаноста на Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата во рамките на самиот сектор, со останатите релевантни сектори и со Советот на Општината, но и преку успешно координирање на Општината и општинските органи со сите надворешни засегнати страни. Носители на имплементацијата на визијата се вработените во Општина Центар кои имаат знаења и вештини за ефективно управување со процесите од социјалната заштита, а ги користат и знаењата и капацитетите од локалните заедници на територијата на Општината. Активноста се финансираат преку зголемување на обемот на вонбуџетски средства заради имплементација на зголемен обем на активности и преку воспоставување висок степен на транспарентност и партиципацивност при буџетирањето на средствата за социјална заштита.

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Во процесот на реализирање на стратешките приоритети и мерки за остварување на визијата на Општина Центар за соработка во областа на социјалната заштита во периодот 2015-2020, ќе бидат почитувани следниве принципи и вредности:

- **Транспарентност** - Општина Центар ќе промовира повисоко ниво на јавност на информациите со кои располага, услугите кои се нудат, процедурите според кои тие се извршуваат и критериумите според кои тие се даваат.
- **Отчетност** - органите на Општината ќе ги информираат граѓаните и ќе им објаснуваат што успеале или не успеале да направат во областа социјална заштита со јавните ресурси кои им биле на располагање.
- **Еднаквост** - при имплементирањето на Стратегијата, Општина Центар ќе има еднаков однос кон сите граѓани, без разлика на нивната етничка, верска, полова, возрастна или друга социјална припадност.
- **Соработка** - при имплементацијата на стратешките приоритети, ќе се градат партнерства и ќе се користат капацитетите на другите јавни институции и организации од граѓанскиот и деловниот сектор.
- **Етичност** - при исполнувањето на целите, ќе се поаѓа од принципите предвидени со Етичкиот кодекс на државните службеници на РМ.
- **Професионалност** - активностите ќе се спроведат работејќи објективно и следејќи ги пропишаните процедури.
- **Иновативност** - постојано ќе се бараат спонтани и системски постапки за воведување нови начини за подобро извршување на работите.
- **Законитост** - при извршувањето на сите активности предвидени со Стратегијата, ќе бидат почитувани законите на Република Македонија.

ТЕКОВНИ ПОЛИТИКИ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

Спроведувањето на социјалната заштита како надлежност на локалната власт е уредено со Законот за локалната самоуправа во 2002 година („Службен весник на РМ“ бр. 5/02, 2002) и со Законот за социјална заштита од 2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 2009) и неговите измени од 2011, 2012, 2013 и 2014 година. Единиците на локалната самоуправа се носители на социјалната заштита во Република Македонија заедно со Министерството за труд и социјална политика, како претставник на централната власт.

Според членот 11 од Законот за социјална заштита, засегнати групи граѓани за кои општините треба да обезбедат остварување на социјалната заштита се: лицата со инвалидност, децата без родители и децата без родителска грижа, децата со пречки во менталниот и телесниот развој, децата на улица, децата со воспитно-социјални проблеми, децата од еднородителски семејства, лицата изложени на социјален ризик, лицата кои злоупотребуваат дроги, други психотропни супстанции, прекурзори и алкохол, лицата жртви на семејно насилство, лицата жртви на трговијата со луѓе и старите лица без семејна грижа.

Законот пропишува заштитата да се прави преку вонинституционални и институционални облици на социјална заштита, домување и подигање на свеста на населението за потребите од обезбедување социјална заштита. Според овој закон (чл. 12), дозволено е Општината со своја одлука, а во согласност со материјалните можности, да утврдува и други права во областа на социјалната заштита, права во поголем обем од пропишаните или да обезбеди поповолни услови за нивно остварување. Општината има право да воведува и други облици на социјална заштита.

Програмски, Општината Центар ги темели своите досегашни активности во надлежноста социјална заштита на Годишната програма за здравствена, социјална заштита и заштита на деца. Општината редовно ја усогласува својата годишна програма со националната програма за социјална заштита и ја дава програмата на мислење во Министерството за труд и социјална политика. Активностите предвидени во програмата најчесто се однесуваат на социјалната превенција, а се во согласност со делегираните надлежности, трансферираните институции и финансиските капацитети на Општината. Освен оваа програма, Општината има изготвено и Оперативен план за стари лица за 2014 година. Овој документ е изработен во согласност со Националната стратегија 2010 – 2020. За илустрација, во активностите предвидени со Годишната програмата за 2014 година спаѓаат:

- помош на новороденчињата родени на територија на Општината во тековната година;
- подобрување на квалитетот на живот на повозрасните лица и нивно интегрирање во општествениот живот;
- сервис за стари лица;
- едукативни и превентивни активности на локално ниво во областа здравствена заштита;
- помош и поддршка на лицата во ризик;
- посета на училиштата и градинките од страна на стручни лица за идентификација на учениците и децата во социјален ризик и за спречување појава на социјални проблеми;
- инклузија на децата Роми во јавните образовни установи – детските градинки;
- поддршка на жителите на Општина Центар со ниски месечни приходи или жителите-приматели на парична социјална помош;

- организирање манифестации од областа на социјалната заштита;
- воспоставување регистар на здруженија на граѓани и фондации со седишта во Општина Центар кои вршат дејност од областа на здравствената, социјалната заштита и заштитата на деца;
- воведување локално координативно тело за превенција од секаков вид насилство.

Во практичната реализација на надлежноста, делумна испорака на услугите се обезбедува за:

- социјална заштита на лицата со инвалидност – и покрај тоа што не е дефинирана во програмата, услуги се обезбедуваат преку другите сектори (на пр., пристапни рампи, лифтови итн.);
- децата со пречки во менталниот и телесниот развој – се обезбедува еднократна парична помош;
- лицата изложени на социјален ризик – се обезбедуваат еднократна парична помош, социјални пакети, огревно дрво и сл.;
- лицата жртви на семејно насилство – постојат и обиди за соработка со здруженија кои работат во оваа област;
- старите лица без семејна грижа – се обезбедуваат услуги преку пензионерските клубови (Во процес се реализацијата на проект и отворањето сервис за стари лица – замислен како проактивна услуга од типот „од врата до врата“. Се очекува дека преку овој проект, Општината ќе започне со целосна испорака на услуги за оваа надлежност.);

- други услуги – еднократна парична помош во износ од 7.000,00 денари за секое новородено дете родено во текот на календарската година – помошта се дава врз основа на жителство;
- антидискриминација – одредени активности се имплементираат преку Комисијата за еднакви можности.

Досега, Општината не обезбедила директни услуги за следниве категории граѓани:

- децата без родители и децата без родителска грижа – став на Општината е дека тие се надлежност на државата;
- децата со воспитно-социјални проблеми – со оваа категорија граѓани работат училиштата;
- децата од семејствата со еден родител;
- лицата кои злоупотребуваат дроги, други психотропни супстанции, прекурзори и алкохол;
- лицата-жртви на трговијата со луѓе;
- подигање на свеста на населението за потребите од обезбедување социјална заштита.

Од аспект на **организациската поставеност** за спроведување на надлежноста, испораката на услугите од социјалната заштита во Општина Центар се одвива преку Секторот за јавни дејности, т.е. Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата. Согласно Правилникот за систематизација на работните места во општинската администрација од 2011 година, Одделението треба да брои 6 вработени: 1 раководител, 1 советник за социјална заштита, 1 виш соработник за детска заштита, 1 соработник за здравствена заштита и 2 помлади соработници за административни работи. Моментално, во Секторот и во Одделението се вработе-

ни помал број лица кои извршуваат работни задачи и за потребите на другата општинска администрација. Во согласност со Одлуката за организацијата, делокругот и начинот на извршување на задачите на општинската администрација на Општина Центар (9.2.2009), Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата предлага и реализира мерки за унапредување на примарната здравствена заштита, презема превентивни активности за заштита на здравјето на работниците и заштита при работа, презема мерки за заштита од заразни болести, ги врши работите поврзани со управувањето, основањето, финансирањето и одржувањето на детските градинки, презема мерки за социјална заштита и врши други работи кои му се доделуваат врз основа на законот и други прописи (7. Сектор за јавни дејности, член 41).

Од аспект на **градењето на човечките ресурси**, вработените во Секторот посетувале обуки од областа на социјалната заштита или слични обуки. Вработените изјавуваат дека учествувале на серија обуки за соработка на Општината со релевантни фактори заради изработка на проекти за социјална инклузија, како и на други обуки.

Во однос на **партнерствата кои Општината ги воспоставува со останатите сектори во процесот на испорака на услугите**, може да се каже дека тие сè уште не се сосема развиени, но целните партнери се централните и градските установи од јавниот сектор и здруженијата на граѓани. Притоа, Општината не користи посебни процедури за соработка со локалните јавни установи и ЗГ од областа на социјалната заштита, а комуникацијата и соработката се одвиваат во рамките на воспоставените познанства и врз основа на идентификуван проблем за кој е потребно заедничко дејствување.

Општината ги **информира граѓаните** за активностите во областа на социјалната заштита преку медиумите, општинската веб-страница и преку директни средби со странки и групи граѓани. Досега, Општината немала можност да ги вклучи граѓаните во донесувањето на одлуките во областа на социјалната

заштита, пред сè, поради немањето стратешки документи со кои ваквото вклучување е овозможено преку јавни средби, дебати, фокус-групи и слични форми на вклучување.

Во однос на финансирањето на активностите од надлежноста социјална заштита, кои ги презема Општината, тие се главно финансирани од следниве извори:

- а)** наменска дотација за детска заштита (детски градинки) од Министерството за труд и социјална политика;
- б)** сопствени буџетски средства за финансирање на програмата за социјална заштита;
- в)** финансиски и нефинансиски донации од развојни агенции и граѓански организации кои се партнери на Општината во спроведувањето на активностите;
- г)** самофинансирачки активности.

СТРАТЕШКА КАРТА

Стратешката карта дава целосна слика на причинско-последичната поврзаност на приоритетите на Општина Центар во постигнувањето на визијата за социјална заштита до 2020 година, преку четири перспективи:

- Задоволни граѓани;
- Обезбедување услуги;
- Развој на капацитетите и
- Управување со буџетот.

Врз основа на сеопфатните анализи на секоја од перспективите се дефинирани стратешките приоритетни цели (стратегии-те) за секоја перспектива поодделно.

СТРАТЕШКА КАРТА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР 2015-2020

ВИЗИЈА:

СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР СЕ ТЕМЕЛИ НА НАВРЕМЕНА, ПРАВЕДНА, ЕФЕКТИВНА И ТРАНСПАРЕНТНА ИСПОРАКА НА ОПШТИНСКИТЕ СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ КОЈА ПРИДОНЕСУВА ЗА СОЦИЈАЛНА ЕДНАКВОСТ МЕГУ ГРАЃАНИТЕ НА ОПШТИНАТА.

ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ:

Испорака на услуги ориентирани кон потребите на ранливите групи граѓани

Локален социјален дијалог заради партиципативност и транспарентност во испораката на услугите

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ:

Спроведување навремена и транспарентна испорака на услугите

Успешно координирање на Општината и на општинските органи со сите надворешни засегнати страни

Зајакнување на поврзаноста на Одделението во рамките на самиот сектор, со останатите релевантни сектори и со Советот на Општината

ГРАДЕЊЕ КАПАЦИТЕТИТЕ:

Подигнување на знаењата и вештините на вработените во Одделението заради ефективно управување со процесите од социјалната заштита

Користење на знаењата и на капацитетите од локалните заедници

УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ:

Зголемување на обемот на вонбуџетските средства заради имплементирање зголемен обем на активности

Континуирано висок степен на транспарентност и партиципативност при буџетирањето на средствата за социјална заштита

ПРИНЦИПИ/ВРЕДНОСТИ:

ЕДНАКВОСТ, СОРАБОТКА, ЕТИЧНОСТ, ПРОФЕСИОНАЛНОСТ, ИНОВАТИВНОСТ, ЗАКОНИТОСТ, ТРАНСПАРЕНТНОСТ, ОТЧЕТНОСТ

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ДО 2020 ГОДИНА

7.1 Управување со буџетот

Врз основа на направената проценка на постојната состојба, ситуационската анализа, вклучително и (SWOT-анализа), и приоритизацијата на идеите, како стратешки приоритети на Општината Центар во надлежноста социјална заштита, од перспективата *Управување со буџетот* се избрани следниве:

- **УБ1:** Зголемување на обемот на вонбуџетските средства заради имплементирање зголемен обем на активности.

Овој приоритет е од клучна важност за имплементацијата на Стратегијата затоа што го прикажува посакуваниот ефект од воспоставувањето партнерства со приватниот и граѓанскиот сектор, од користењето на фондови на ЕУ и на други фондови итн., т.е. напорите за зголемување на обемот на финансиски средства за социјална заштита кои потекнуваат надвор од буџетот на Општината. Иако е во силна корелација со перспективите *Обезбедување услуги* и *Развој на капацитетите*, за реализација на овој приоритет се дефинирани следниве конкретни мерки на поддршка: воспоставување систем за кофинансирање проекти и активности со бизнис-секторот и со невладиниот сектор (ЈПП), воспоставување стимулативна даночна политика за партнерства и активности во социјалната заштита и финансирање од програмите и грантовите на ЕУ и од други грантовски шеми и програми.

- **УБ2:** Континуирано висок степен на транспарентност и партиципативност при буџетирањето на средствата за социјална заштита.

Општина Центар високо го вреднува воспоставувањето висок степен на јавност и отвореност на податоците, а особено на оние поврзани со буџетирањето на средствата за социјална заштита. Во таа насока е испланирана мерка за обезбедување јавни и лесно достапни финансиски податоци од областа на социјалната заштита.

7.2 Развој на капацитетите

Во перспективата *Развој на капацитетите* потребно е да се развијат стратегии кои ќе ги оспособат и ќе ги охрабрат вработените во општинската администрација да се „борат“ и да работат за реализација на визијата на Општината во надлежноста социјална заштита. Во таа насока, а врз основа на сите претходни анализи и приоритизации, определени се следниве стратешки приоритети и соодветни мерки за имплементација:

- **PK1:** Подигнување на знаењата и вештините на вработените во Одделението заради ефективно управување со процесите од социјалната заштита.

Овој приоритет е од клучно значење за реализацијата на активностите од оваа стратегија и тука се предвидени мерки за редовна и систематизирана обука за вработените од Одделението и од Секторот, размена на искуства со други единици на локалната самоуправа, користење информациски технологии заради испорака на социјални услуги, особено кон граѓаните со специфични потреби. Притоа, од огромно значење за добро планирање и услуги се статистичките податоци кои сосема недостасуваат за Општина Центар. Токму поради тоа е воведена и мерката обезбедување детални и веродостојни статистички показатели на ниво на Општината.

- **PK2:** Користење на знаењата и на капацитетите од локалните заедници.

Особена вредност и богатство на Општината Центар се бројните граѓански здруженија, деловни субјекти, универзитети, странски амбасади итн. Голем дел од нив, а особено граѓанските здруженија, имаат силни човечки ресурси и специфични знаења од своите области кои можат да бидат ставени во функција на спроведувањето на надлежноста на Општината. Имајќи го ова на ум, може да се постигнат позитивни резултати и да се заштедат средства во процесот на дефинирање на услугите и протоколот за партнерства, а тука се и мерките за воведување волонтерски практики.

7.3 Обезбедување услуги

Во перспективата *Обезбедување услуги* фокусот се става на внатрешните процеси кои треба да бидат воспоставени или зајакнати за да може да се реализира визијата на Општината, како и стратешките приоритети дефинирани во перспективите *Развој на капацитетите* и *Задоволни граѓани*. Оваа перспектива е клучна од аспект на она што Општината, како организација, треба да го направи или да го промени во сопствениот начин на извршување на активностите. Во таа насока, од направените анализи произлегоа следниве стратешки приоритети:

- **ОУ1:** Зајакнување на поврзаноста на Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата во рамките на самиот сектор, со останатите релевантни сектори и со Советот на Општината.

Духот на партнерство и соработка е клучен фактор за успех во областа на социјалната заштита. Затоа, во рамките на овој приоритет се предвидени мерки за заедничко планирање, координација и известување со сите останати одделенија, со Секторот, како и полугодишна координација со советниците и учество на претставниците од Одделението во работата на релевантните комисии на Советот на Општината.

- **OY2:** Успешно координирање на Општината и на општинските органи со сите надворешни засегнати страни.

Во рамките на овој приоритет ќе бидат опфатени низ мерки кои ќе придонесат кон интегрирање на напорите за социјална заштита во Општината која е транзитна, централна и која претставува место на целиот промет во главниот град. Притоа, од клучно значење ќе бидат воспоставувањето ефикасна меѓу-општинска соработка за испораката на услугите, иницијативи за подобрена соработка и обединет пристап со останатите надлежни институции во Општината, тркалезни маси со сите групи партнери и фактори при планирањето на Програмата за социјална заштита, како и изготвувањето протокол за склучување партнерства за испорака на социјални услуги со граѓанските организации и со приватниот сектор.

- **OY3:** Спроведување навремена и транспарентна испорака на услугите.

Навремената и транспарентна испорака на услугите ќе се реализира најпрво преку дефинирање на целите и преку јасни процедури за добивање на секоја од услугите, а тоа подразбира едноставно аплицирање, брзо одлучување во однос на барањата и навремена испорака на услугата. Институционалната заштита ќе се поттикне со проценка на потребите за воспоставување нови општински институции во надлежноста и план за нивна реализација. Овие мерки ќе бидат дополнети со активности за дизајнирање проектни идеи за привлекување дополнителни финансиски средства, во согласност со мерките од перспективата Управување со буџетот.

7.4 Задоволни граѓани

Стратешката приоритетна цел идентификувана во перспективата *Задоволни граѓани* треба да овозможи постигнување на визијата и реализација на очекувањата на засегнатите граѓани за социјална заштита од страна на Општината Центар. Од овој аспект, а имајќи ги предвид сите анализи направени во подготвителната фаза, дефинирани се следниве приоритети:

- **ЗГ1:** Испорака на услуги ориентирани кон потребите на ранливите групи граѓани.

Иако Општината веќе врши испорака на социјални услуги, во следниот стратешки период ќе започне процес на процена на загрозените групи, нивната бројност и специфичните потреби. Според тоа, ќе биде дефинирана листа на локални социјални услуги, соодветни за Општината Центар, за имплементација во текот на целиот стратешки период.

- **ЗГ2:** Воспоставување локален социјален дијалог заради партиципативност и транспарентност во испораката на услугите.

Овој приоритет ќе се реализира преку формирање Социјален совет на Општина Центар кој ќе вклучува членови од сите релевантни институции и партнери и ќе дава мислења, предлози, препораки и заклучоци за решавање на социјалните проблеми во Општината.

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Избалансираната карта на показатели овозможува подобро да се следи кои стратешки чекори ќе ги преземе Општина Центар во периодот 2015-2020 година и кои резултати треба да ги постигне за да ја реализира својата визија за соработка со граѓанскиот сектор во Општината, како што е претставено во табелата подолу.

Со цел да се обезбедат подобар стратешки фокус и приоритизација во имплементирањето на активностите, до секој од четирите аспекти на Стратегијата и до стратешките приоритети во заграда е дадено релативното значење (важност) на секој од аспектите и соодветните стратешки приоритети изразени во проценти. Процентуалниот износ го означува значењето на секој аспект во однос на другите три аспекти, како и значењето на секој стратешки приоритет во рамките на четирите аспекти. Поголемиот процент означува поголем стратешки фокус и поголемо значење на тој аспект или приоритет.

**ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
2015-2020**

ВИЗИЈА:

Социјалната заштита во Општина Центар се темели на навремена, праведна, ефективна и транспарентна испорака на општинските социјални услуги која придонесува за социјална еднаквост меѓу граѓаните на Општината.

Приоритети	Показатели	Целни вредности 2020	Мерки/ Иницијативи
Перспектива – ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ (30%)			
ЗГ1: Испорака на услуги ориентирани кон потребите на ранливите групи граѓани (17%)	1.1 Степен на задоволство на граѓаните	65%	1.1 Познавање на загрозените групи и нивните потреби 1.2 Дефинирање флексибилна листа на локални социјални услуги (постојни и идни)
ЗГ2: Воспоставување локален социјален дијалог заради партиципативност и транспарентност во испораката на услугите (13%)	2.1 Број на акции произлезени по препорака од Советот	Минимум една (1) годишно	2.1 Востановување Социјален совет на Општина Центар
Перспектива - ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ (25%)			
ОУ1: Зајакнување на поврзаноста на Одделението за здравствена, социјална заштита и заштита на децата во рамките на самиот сектор, со останатите релевантни сектори и со Советот на Општината (10%)	1.1 Број на заеднички активности со други одделенија	Минимум три (3) годишно	1.1 Механизми за заедничко планирање, координација и известување 1.2 Полугодишна координација со советниците и учество во работата на релевантните комисији на Советот на Општината

Избалансирана карта на показатели на Општина Центар за социјална заштита

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА 2015-2020

Приоритети	Показатели	Целни вредности 2020	Мерки/ Иницијативи
ОУ2: Успешно координирање на Општината и на општинските органи со сите надворешни засегнати страни (8%)	<p>2.1 Број на партнерски договори</p> <p>2.2 Квалитативна евалуација на успешноста на партнерските договори</p>	Минимум еден (1) годишно	<p>2.1 Воспоставување ефикасна меѓуопштинска соработка за испораката на услугите</p> <p>2.2 Иницијативи за подобрена соработка и обединет пристап со останатите надлежни институции во Општината: Центарот за социјална работа, Заводот за статистика, училиштата, здравствените институции</p> <p>2.3 Тркалезни маси со сите групи партнери и фактори при планирањето на Програмата за социјална заштита</p> <p>2.4 Изготвување и спроведување протокол за склучување партнерства за испорака на социјални услуги со граѓанските организации и приватниот сектор</p>

**ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
2015-2020**

Приоритети	Показатели	Целни вредности 2020	Мерки/ Иницијативи
ОУ3: Спроведување навремена и транспарентна испорака на услугите (6%)	3.1 Број на услуги кои се даваат преку дефинирани и јавни процедури	15	<p>3.1 Дефинирање јасни процедури за добивање на услугите, а тоа подразбира едноставно аплицирање, брзо одлучување во однос на барањата и навремена испорака на услугата</p> <p>3.2 Проценка на потребите за воспоставување нови општински институции во надлежноста</p> <p>3.3 Дизајнирање проектни идеи за привлекување финансии</p>

Перспектива - РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ (20%)

РК1: Подигнување на знаењата и вештините на вработените во Одделението заради ефективно управување со процесите од социјалната заштита (12%)	1.1 Број на обуки по вработен	Минимум две (2) годишно	<p>1.1 Редовна и систематизирана обука за вработените од Секторот</p> <p>1.2 Размена на искуства со други ЕЛС</p> <p>1.3 Користење на ИКТ за испорака на услугите</p> <p>1.3 Обезбедување детални и веродостојни статистички показатели на ниво на Општината</p>
---	--------------------------------------	-------------------------	--

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА 2015-2020

Приоритети	Показатели	Целни вредности 2020	Мерки/ Иницијативи
РК2: Користење на знаењата и на капацитетите од локалните заедници(14%)	2.1 Број на услуги развиени во соработка со локални здруженија на граѓани	Десет (10)	Ангажирање здруженија на граѓани, универзитети и деловни субјекти во процесот на дефинирање на услугите и при имплементацијата на протоколот за партнерства Воведување волонтерски практики

Перспектива - УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТ (25%)

УБ1: Зголемување на обемот на вонбуџетските средства заради имплементирање зголемен обем на активности(14%)	1.1 Процентот на надворешни средства за социјална заштита во однос на вкупните средства	50%	1.1 Воспоставување систем за кофинансирање проекти и активности со бизнис-секторот и со невладиниот сектор (ЈПП) 1.2 Финансирање од програмите и грантовите на ЕУ и од други грантовски шеми и програми
УБ2: Континуирано висок степен на транспарентност и партиципативност при буџетирањето на средствата за социјална заштита (11%)	2.1 Квалитативна анализа на податоците објавени на веб-страницата на Општината	Висока оценка за транспарентноста	2.1 Јавни и лесно достапни финансиски податоци од областа на социјалната заштита

ВРЕДНОСТИ:

Еднаквост, Соработка, Етичност, Професионалност, Иновативност, Законитост, Транспарентност, Отчетност

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Избалансираната карта на показателите претставува значајна алатка за мониторинг на имплементацијата на оваа стратегија, со оглед на тоа дека сите цели и мерки – финансиски и нефинансиски – произлегуваат од визијата. Остварувањето на придобивките од ИКП на Општината се следи преку извештаи, дискусии, комуникација, ажурирање и дејствување. Извештаите од ИКП на Општината се изготвуваат квартално, според определен редослед. Притоа, во процесот на следење своја улога имаат Градоначалникот, секретарот и раководителите на секторите кои се одговорни за имплементацијата на мерките и активностите за соодветните стратешки приоритетни цели.

Улогата на Градоначалникот е да назначи одговорно лице за следење на имплементацијата на Стратегијата за социјална заштита на граѓаните на Општина Центар. Одговорното лице за следење на имплементацијата на Стратегијата ги врши следниве активности:

- го координира прибирањето на информациите од секторите;
- ги известува раководителите на секторите за крајните рокови за доставување на секторските извештаи;
- ги консолидира секторските извештаи во единствен Извештај за ИКП на Општина Центар за социјална заштита;
- го доставува консолидираниот извештај до Секретарот, Градоначалникот и Советниците на Општина Центар;
- го следи и го спроведува процесот на внесување на промените во ИКП.

Улогата на раководителите на секторите во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП на Општина Центар за социјална заштита се состои од:

- определување одговорно лице за секој показател од стратешките приоритети кои се дел од секторските цели;
- изготвување на извештај за спроведувањето на активностите на ниво на сектор;
- учество во ревидирањето на показателите за секоја приоритетна цел која е дел од секторските цели.

Одговорното лице за секој показател од стратешките приоритетни цели во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП ги врши следниве активности:

- го координира прибирањето на информациите во рамките на секторот;
- го известува раководителот на секторот за крајните рокови за доставување на секторскиот извештај;
- изработува единствен секторски извештај и го доставува до раководителот на секторот;
- го следи и го спроведува процесот на внесување на промените во ИКП.

Освен за мониторинг, ИКП ќе се користи и за евалуација на спроведувањето на стратешкиот план, со цел да се утврди дали планираните цели на политиката биле постигнати на ефикасен начин и дали и до кој степен се јавиле несакани ефекти. Нарушувањето или прекинувањето на причинско-последичната поврзаност на приоритетите, како и непостигнувањето на целните вредности на показателите за одделни приоритети ќе даде информации за тоа дали и какви измени треба да се направат во стратешкиот план.

